

Federatienieuws

VOORZITTERSCOLUMN

Een verplichte cursus grappen maken

‘Ik wil dat zij mij een massage geeft’, zegt de patiënt terwijl hij mij aankijkt. Ik sta in de hoek van de traumakamer, de patiënt is net overgetild vanaf de brancard. Met mijn notitieblokje in de aanslag kijk ik naar de patiënt die aan de monitor wordt gelegd en vraag me af of deze ongebruikelijke vraag onbeschoft te noemen is.

Bijna een halfjaar heb ik mij over de vraag gebogen ‘wat is onbeschoft gedrag?’ Op de afdeling Medische ethiek deed ik onderzoek naar onbeschoft gedrag in de zorg. De laatste weken denk ik vaak aan die tijd door het in Medisch Contact gepubliceerde artikel met het #MeToo-onderzoek onder artsen en coassistenten (MC 23/2018: 14). In de discussies die ik naar aanleiding daarvan heb gevoerd, komt vaak de vraag naar voren: waar ligt de grens? In een aantal voorbeelden is het duidelijk, de grens is overschreden: aanranding, opsturen van foto’s van geslachtsdelen. Maar hoe zit het met de schuine grapjes en de misplaatste complimentjes? Daar is de grens niet altijd even duidelijk. Ook ‘foute grappen’ kunnen niet, dat was de titel van de column van René Héman. Maar wat maakt een grap fout?

Voor mijn onderzoek naar onbeschoft gedrag las ik verschillende boeken, talloze artikelen en tientallen interviews met hulpverleners waarin ik probeerde uit te zoeken wat onbeschoft gedrag dan precies is. Conclusie: het definiëren van onbeschoft gedrag is niet eenvoudig. Het heeft te maken met de context, geldende gedragsregels én de (potentiële) schade die het gedrag kan aanrichten. En dat laatste is de essentie. Gedrag wordt grensoverschrijdend als het schade kan aanrichten. En dat geldt precies zo voor seksuele intimidatie, inclusief de

foute grappen. Zo kan een goed bedoeld grapje emotionele gevolgen hebben voor het slachtoffer, het kan je uit balans brengen en het kan de onderlinge relatie verstoren. Als je in een kwetsbare positie bent, is de kans op schade altijd groter. Als coassistent ben je wat dat betreft ongewapend. Je staat tegenover een specialist altijd een paar punten achter. Je bent jonger, nieuw en je moet nog beoordeeld worden. Het is dus zorgwekkend dat juist deze groep vaker het slachtoffer is van seksuele intimidatie.

Een van de oplossingen heeft te maken met grenzen stellen. Maar als het definiëren van grenzen al een uitdaging is, dan is iemand aanspreken op het overschrijden van deze grenzen helemaal niet eenvoudig. Uit de enquête van Medisch Contact komt naar voren dat in het merendeel van de gevallen waarbij een coassistent te maken had met seksuele intimidatie, het de specialist was die het grensoverschrijdende gedrag vertoonde. Ga jij dan als coassistent vertellen aan je opleider dat het grapje toch niet helemaal geplaatst was.....?

Een andere oplossing is natuurlijk voorkómen dat er een situatie van grensoverschrijdend gedrag optreedt. Voorkomen is immers beter dan genezen. Maar hoe voorkom je een foute grap? Geen grappen maken? Dat is misschien wel het meest effectief want dan het ook niet misgaan. Maar ik hoop dat we toch tot een betere oplossing kunnen komen. De Geneeskundestudent zal de komende tijd met onder andere de KNMG en zijn federatiepartners verder kijken naar oplossingen voor het probleem rondom seksuele intimidatie. Misschien is een verplichte cursus ‘goede’ grappen maken een oplossing.

“

WIES BONTJE

Hoe voorkom je een foute grap? Geen grappen maken?

Wies Bontje
voorzitter
De Geneeskundestudent

Bespreek wilsverklaring altijd met arts

Veel mensen hebben een wilsverklaring, maar hebben deze nog niet besproken met hun arts en naasten, blijkt uit onderzoek van Patiëntenfederatie Nederland. Dit terwijl een gesprek met een arts van belang is om misverstanden en verkeerde verwachtingen te voorkomen. Bespreek een wilsverklaring altijd met de eigen arts, is daarom de boodschap van artsenfederatie KNMG.

In een wilsverklaring kunnen mensen aangeven welke behandeling zij niet meer of juist wel willen. Dit gebeurt voor het geval de situatie zich voordoet dat iemand dit zelf niet meer kan zeggen. Het gaat bijvoorbeeld om wel of niet reanimeren of een euthanasieverklaring. 'Het is belangrijk dat een dokter weet wat de patiënt wil, maar ook dat de patiënt weet wat de dokter voor hem kan betekenen', stelt KNMG-voorzitter René Héman. 'Veel mensen in dit onderzoek gaven aan dat zij een wilsverklaring opstellen om misverstanden te voorkomen. Door met de eigen dokter de wilsverklaring te bespreken, wordt de kans hierop zo veel mogelijk verkleind.'

Verkeerde verwachtingen

Uit het onderzoek blijkt dat veel mensen een schriftelijk euthanasieverzoek hebben opgesteld. Ook wordt de conclusie uit eerder onderzoek bevestigd dat

mensen vaak verkeerde verwachtingen hebben van de waarde van een schriftelijk euthanasieverzoek. Mensen schrijven bijvoorbeeld op dat ze euthanasie willen als ze de kinderen niet meer herkennen, of naar een verpleeghuis moeten. Soms verkeren mensen daarmee in de veronderstelling dat zij met een schriftelijk verzoek de euthanasie 'geregeld' hebben. Met een euthanasieverzoek alleen wordt echter nog niet voldaan aan de zorgvuldigheidseisen van de euthanasiewet. Volgens de euthanasiewet moet er namelijk sprake zijn van actueel uitzichtloos en ondraaglijk lijden. Tijdig met de arts in gesprek gaan kan veel misverstanden en verkeerde verwachtingen voorkomen. Dit gesprek gaat niet alleen over de manier van sterven, maar ook over andere belangrijke vragen zoals 'Hoe lang wilt u worden doorbehandeld?' en 'Waar bent u bang voor?'

Regelmatig bespreken

Wensen veranderen, zeker in de laatste levensfase. Als mensen ziek zijn, gaan ze vaak anders denken over de wens om bepaalde behandelingen wel of niet meer te ondergaan. Daarom is het belangrijk dat arts en patiënt de verklaring regelmatig bespreken. Denkt de patiënt er nog net zo over als tijdens het opstellen van de verklaring? De KNMG en Patiëntenfederatie Nederland hebben gezamenlijk een e-book voor patiënten en artsen ontwikkeld over 'Tijdig praten over het levenseinde'. Het e-book geeft onder andere voorbeelden van een verklaring en helpt met handige tips en bespreekpunten bij het voeren van het gesprek hierover. *knmg*

Zie ook

knmg.nl/praten-over-levenseinde

Praktijkdilemma

Veelgestelde vragen aan de KNMG Artseninfolijn

Ik ga op vakantie en neem mee... de Schengenverklaring

Mijn patiënt gaat op vakantie en vraagt mij een zogenaamde Schengenverklaring in te vullen voor de ritalin die ik heb voorgeschreven. Moet of mag ik dat als behandelend arts doen?

ANTWOORD KNMG ARTSENINFOLIJN

Ja, bij gebruik van medicatie vallend onder de Opiumwet vereist het Schengenverdrag dat deze patiënten op reis binnen het Schengengebied een 'verklaring' bij zich dragen waaruit blijkt dat een arts hen het gebruik van die medicijnen heeft voorgeschreven. Meer informatie is te vinden op de website van het CAK. Dat geldt voor onder andere sterke pijnstillers, medicinale cannabis en ook voor ritalin. De verklaring voorkomt dat patiënten op reis (juridische) problemen krijgen, als bij hen deze middelen vallend onder de opiumwetgeving worden aangetroffen. De verklaring wordt ondertekend door de voorschrijvend arts en gewaarmerkt door het CAK. Hij is dertig dagen geldig.

GEEN WAARDEOORDEEL

Het is een behandelend arts volgens de KNMG-regels inzake het omgaan met medische gegevens verboden om voor zijn of haar eigen patiënten een zogenaamde 'geneeskundige verklaring' af te geven. Voorbeelden hiervan zijn verklaringen, waarin een arts aangeeft of een patiënt wel of niet in staat is auto te rijden, te werken, een rechtszitting bij te wonen of in aanmerking komt voor een invalidenparkeervergunning. Een geneeskundige verklaring is dus een verklaring waarin een arts op verzoek van de patiënt of een derde een waardeoordeel geeft over een belang dat is gelegen buiten de medische behandeling of begeleiding van die patiënt.

WEL FEITELIJKE INFORMATIE

Een behandelend arts mag met toestemming van de patiënt wel feitelijke medische informatie verstrekken. Feitelijke medische informatie, is informatie die de facto ook in het dossier van de patiënt vermeld staat. Bijvoorbeeld dat bij een patiënt een bepaalde diagnose is gesteld of dat de arts aan de patiënt bepaalde medicatie heeft voorgeschreven.

DOSSIER VORMT BASIS

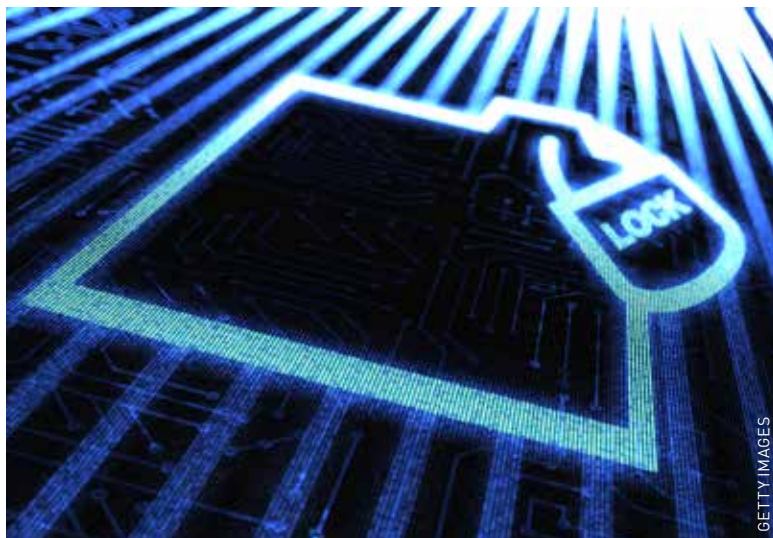
Alhoewel de term 'verklaring' in de term Schengenverklaring misschien anders doet vermoeden, verstrekken artsen met de verklaring slechts feitelijke medische informatie: uit het dossier blijkt immers als het goed is ook dat de medicatie door hen is voorgeschreven. In het algemeen dient de voorschrijvend arts de verklaring op verzoek van de patiënt dan ook op basis van de gegevens uit het dossier in te vullen. De patiënt heeft op grond van de WGBO immers ook recht op inzage in en afschrift van zijn dossier. *knmg*

Vraag? KNMG Artseninfolijn

Bent u arts en lid van een van de federatiepartners van de KNMG, dan kunt u met vragen op ethisch en gezondheidsrechtelijk (juridisch) terrein kosteloos advies krijgen van de KNMG Artseninfolijn. Op maandag t/m vrijdag tussen 9.30 en 16.00 uur telefonisch bereikbaar via 088 440 4242. Alle praktijkdilemma's vindt u op knmg.nl/praktijkdilemma.

Moet de waarnemend huisarts ook iets met de privacywet AVG?

De LHV krijgt geregeld vragen van waarnemend huisartsen over wat de nieuwe privacywet AVG voor hen betekent. We hebben daarom op een rijtje gezet welke stappen wel en niet voor waarnemers van toepassing zijn. Binnen de huisartsenpraktijken zijn waarnemers niet verantwoordelijk voor AVG-verplichtingen, maar als zelfstandig ondernemer wel.

Waarnemers zijn volgens de wet AVG binnen de huisartsenpraktijk(en) waar ze werken geen verwerkingsverantwoordelijke. Een verwerkingsverantwoordelijke is namelijk degene die beslist over het doel en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens. In huisartsenpraktijken is dat de praktijkhouder.

AVG-verplichtingen voor waarnemend huisartsen

Waarnemers zijn wel zelfstandig ondernemer. Daarnaast zijn ze een zorgaanbieder in het kader van de klachtenwet Wkkgz. Er zijn daardoor wel enkele verplichtingen uit de AVG waar u, net als andere ondernemers in elke andere sector, aan moet voldoen. Het gaat dan om de gegevens die u buiten de huisartsenpraktijk, maar binnen uw eigen onderneming verwerkt, zoals gegevens van uw opdrachtgevers.

We raden waarnemend huisartsen de volgende stappen aan:

- 1** Loop voor uzelf na: welke categorieën persoonsgegevens verwerkt u en is dit geoorloofd?
- 2** Bedenk of deze persoonsgegevens afdoende zijn beveiligd. Bijvoorbeeld: als u deze documenten opslaat op uw computer, is deze computer dan voldoende beveiligd (zoals met een wachtwoord)?
- 3** Houd een verwerkings- en datalekregister bij. De LHV heeft, naast het model verwerkingsregister voor praktijkhouders, ook een versie speciaal voor waarnemers gemaakt. Die zijn te downloaden via lhv.nl/wet-avg (alleen voor leden).
- 4** Sluit een verwerkersovereenkomst met partijen die voor u gegevens verwerken, als u daar gebruik van maakt. Bijvoorbeeld als u een ander de facturatie voor u laat doen en hen daarom gegevens van uw opdrachtgevers verstrekt.

Meer informatie

In het LHV-webdossier Privacywet AVG, vindt u meer informatie, producten die u kunt gebruiken en de contactgegevens van de AVG-helptdesk. Het webdossier vindt u op lhv.nl/wet-avg.

CONGRES 'VAN HIPPOCRATES naar DATA-DRIVEN DOKTER?'

Dinsdag 4 september 2018 van 15.30 tot 21.00 uur,
Parc Broekhuizen, Leersum

Arts en patiënt wisselen al eeuwen informatie uit. Informatie-uitwisseling in de 21e eeuw krijgt een nieuwe betekenis dankzij de komst van technologie: data zijn overal en van iedereen. Wat voor ontwikkelingen komen eraan en wat is uw rol daarin? Hoe kunt u grip krijgen op informatiesystemen en ICT-ontwikkelingen zodat ze u ontzorgen en helpen om de beste zorg te leveren aan uw patiënten? Hoe legt u zo slim mogelijk vast om informatie te kunnen delen met uw patiënt en anderen? Deze dag bieden we u handvatten die u kunt toepassen in uw dagelijks werk. Er is ruimte voor discussie en uw vragen.

DAGVOORZITTER

Emma Bruns, arts-onderzoeker AMC, chirurg in opleiding VUmc, schrijver en publicist (o.a. in NRC Handelsblad)

VOOR WIE?

Het congres is bedoeld voor medisch specialisten en medisch specialisten in opleiding. Toegang is gratis. Accreditatie is aangevraagd. Meer informatie over sprekers, programma en aanmelding is te vinden via: www.demedischspecialist.nl/ict

Dit congres wordt georganiseerd door de Federatie Medisch Specialist, NVZ, NFU en de programma's Registratie aan de Bron en VIPP.

COLLEGE
GENEESKUNDIGE
SPECIALISMEN

Besluiten heilkunde en cardiothoracale chirurgie voor instemming naar minister

Het College Geneeskundige Specialismen (CGS) heeft op 15 mei de besluiten cardiothoracale chirurgie en heilkunde vastgesteld. De besluiten zijn gewijzigd naar aanleiding van de herziening van het desbetreffende landelijke opleidingsplan. Daarnaast zijn de besluiten compacter en overzichtelijker gemaakt.

De besluiten zijn inmiddels ter instemming aangeboden aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. De beoogde datum van inwerkingtreding voor beide besluiten is 1 juli 2018. De besluiten zijn te vinden op de website van de KNMG knmg.nl/cgs/regelgeving.

Cursus Ethiek brengt praktische verdieping

Zou u wel eens willen stilstaan bij de wijze waarop u in uw leven en uw werk staat? Stelt u zichzelf wel eens morele vragen over de inrichting van de zorg in onze samenleving of uw eigen functioneren als medisch professional of manager?

Tijdens de cursus 'Ethiek van leven en zorgen' kunt u met gelijkgestemden in gesprek gaan over uw morele dilemma's, op basis van de originele teksten van klassieke en moderne filosofen die worden toegelicht door hoogleraren ethiek en filosofie. Met de al door Socrates gestelde basisvraag van alle ethiek 'Hoe te leven?' als uitgangspunt worden dilemma's en ethische benaderingswijzen steeds weer terugvertaald naar de eigen dagelijkse professionele en persoonlijke werkelijkheid.

Dink Legemate, hoofd chirurgie in het AMC, volgde de cursus 'Ethiek van leven en zorgen'.

'Ik kwam tot de overtuiging dat een zekere kennis van de filosofie een meerwaarde kon zijn voor mijzelf en voor mijn vak. Een cursus hierover die zowel persoonlijk als gezondheidszorg georiënteerd was, vormde een extra stimulans.

Samen met beroepsgenoten maak je in vogelvlucht kennis met de medische filosofie. Je verdiept je in de grote denkers uit de geschiedenis in de tijd waarin zij hebben geleefd. Hierdoor ga je inzien dat het moment waarop jij leeft, en jouw plek op aarde, grotendeels bepalend zijn voor hoe je tegen dingen aankijkt. In de geneeskunde bijvoorbeeld zijn wij

heel erg wetenschappelijk georiënteerd. Dat model hang ik ook zeer aan, maar je leert wel beseffen dat veel mensen heel anders naar ziekten kijken en zich meer laten leiden door intuïtie en overtuiging.

De cursus heeft absoluut iets toegevoegd aan mijn manier van denken. Je komt los van je eigen denkstructuren. Of je nu praat over politiek, religie of geneeskunde; je krijgt verdiepend inzicht en leert relativeren. Ik kijk er positief op terug.'

prijs leden Federatie Medisch Specialististen én VvAA: 4450 euro; niet-leden 4750 euro;
duur 9 modules van 15.30 tot 21.30 uur; start 4 oktober 2018.

academiemedischspecialisten.nl/cursus/ethiek-van-leven-en-zorgen

Artsenfederatie KNMG
Koninklijke Nederlandsche
Maatschappij tot bevordering der
Geneeskunst
R.A.C.L. Héman, voorzitter
A. Rühl, algemeen directeur
Mercatorlaan 1200, 3528 BL Utrecht
Postbus 20051, 3502 LB Utrecht
tel. 088 440 4200, info@fed.knmg.nl
knmg.nl

FEDERATIEPARTNERS

Federatie Medisch Specialististen
M.C.G. Daniëls, algemeen voorzitter
B.J. Heesen, directeur
tel. 088 505 3434
info@demedischspecialist.nl
demedischspecialist.nl

De Geneeskundestudent
W. Bontje, voorzitter
tel. 088 440 4216
info@degeneeskundestudent.nl
degeneeskundestudent.nl

KAMG
Koepel Artsen Maatschappij
en Gezondheid
E. Buiting, voorzitter
R. Duzijn, directeur
tel. 030 303 3662
bureau@kamg.nl, kamg.nl

LAD
Landelijke vereniging van
Artsen in Dienstverband
C. Keijzer, voorzitter
C. van den Brekel, directeur
tel. 088 134 4100
bureau@lad.nl, lad.nl

LHV
Landelijke Huisartsen Vereniging
N.A. Kalsbeek, voorzitter
P. van Rooij, algemeen directeur
tel. 030 282 3723
lhv@lhv.nl, lhv.nl

NVAB
Nederlandse Vereniging voor
Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde
J.G.F. Beens, voorzitter
C. van Vliet, directeur
tel. 030 204 0620
kwalietsbureau@nvab-online.nl
nvab-online.nl

NVVG
Nederlandse Vereniging voor
Verzekeringsgeneeskunde
R. Kok, voorzitter
M. van Bork, directeur
tel. 030 686 8764
secretariaat@nvvg.nl, nvvg.nl

Verenso
Vereniging van specialisten
ouderengeneeskunde
N.M. Nieuwenhuizen, voorzitter
C.K. Koerhuis, directeur a.i.
tel. 030 227 1910
info@verenso.nl, verenso.nl

